

Statsråden

Stortingets finanskomite
Stortinget
Karl Johansgate 22
0026 OSLO

Deres ref
2026/4830

Vår ref
26/1869-

Dato
23. april 2026

Dokument 8:185 S (2025-2026) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Bård Ludvig Thorheim, Ove Trellevik og Mari Holm Lønseth om å avvikle Priserådet for havbruk

Jeg viser til brev fra finanskomiteen 25. mars 2026, hvor det bes om min vurdering av representantforslag 8:153 (2025-2026) fra stortingsrepresentantene Bård Ludvig Thorheim, Ove Trellevik og Mari Holm Lønseth om å fremme forslag om at havbruksskatten blir utmålt basert på reelle markedspriser tilsvarende som i selskapsskatten, og at dagens ordning med et prisråd blir avviklet.

Havbruksnæringen utnytter en begrenset, felles naturressurs. I Norge er det lang tradisjon for at verdier som skapes med våre felles naturressurser, kommer fellesskapet til gode. Havbruk er en av de mest lønnsomme næringene i Norge, og tillatelse til å utnytte våre felles naturressurser har gitt opphav til noen av de største private formuene i landet. For å sikre fellesskapet og lokalsamfunnene langs kysten en større del av de ekstraordinære verdiene som skapes i oppdrettsnæringen, innførte regjeringen grunnrenteskatt på havbruk med virkning fra 2023. Jeg mener skatten er godt begrunnet.

Normpriser på salg av fisk er et viktig virkemiddel for at skatten skal virke godt. I alle grunnrenteskattene brukes normpriser for å sikre at prisene tilsvarer det som ville vært avtalt mellom uavhengige parter i et fritt marked. Petroleumspriserådet setter normpriser for olje, mens hovedregelen i grunnrenteskattene for vannkraft og landbasert vindkraft er normpris lik spotmarkedspris på kraftbørsen Nord Pool. Priserådet for havbruk ble opprettet for å fastsette normpriser som grunnlag for beregning av grunnrenteinntekt. Rådet er et uavhengig, faglig organ.

Forslag om å avvikle normprisordningen i grunnrenteskatten for havbruk ble også fremmet i vårsesjonen i fjor. Under behandlingen ble ikke Stortinget enig om et fungerende alternativ, og prisrådet for havbruk ble beholdt. Jeg mener fortsatt at normpriser fastsatt av et prisråd er den beste metoden for å fastsette inntekt i grunnrenteskatten.

Grunnrenten i havbruk oppstår i sjøfasen i produksjonskjeden. Grunnrenteskatten skal derfor skattlegge inntekten fra aktiviteten i sjøen. Bruttoinntekten settes til markedsverdien på fisken idet den tas opp av merden. Prisene skal tilsvare hva fisken ved merdkanten kunne blitt omsatt for mellom uavhengige parter i et fritt marked. Som representantene fra Høyre peker på, selges ofte fisken til uavhengige parter først senere, dvs. etter slakt og foredling. Selskapet må dermed selv sette verdien på merdkanten. Med ulike skattesatser for alminnelig inntekt (22 pst.) og grunnrenteinntekt (22 pst. + 25 pst.) har selskapene sterke insentiver til tilpasninger som kan redusere grunnrenteinntekten. Det gjelder både på kostnads- og inntektssiden, men ettersom salg av fisk er den største enkeltposten i skattegrunnlaget, er interne salg priser mest utsatt for tilpasninger.

Dette kan underbygges av prisrådets data om salg priser som de grunnrenteskattepliktige rapporterer. I vedtak om fastsetting av skatteavregningspriser for fjerde kvartal 2025 skriver rådet: «Prisrådet har over tid observert forskjeller i nettopriser mellom fisk solgt mellom uavhengige parter og parter i interessefellesskap i datagrunnlaget.»

Prisrådet opplyser til departementet at gjennomsnittlig nettopriser ved merdkanten i 2025 var mer enn 7 kroner lavere per kilo ved interne salg enn ved salg mellom uavhengige. Om lag 80 pst. av det rapporterte salgsvolumet stammer fra interne salg. Uten normpriser risikerer vi at de mindre oppdretterne, som ikke er i konsern, betaler relativt mer skatt enn de store. Da virker ikke skatten godt. Samtidig kan det bli et betydelig provenytap for staten.

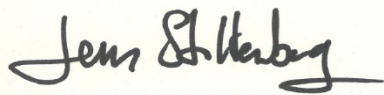
Storingsrepresentantene tar i sitt forslag til orde for at «havbruksskatten blir utmålt basert på reelle markedspriser». Det er for meg noe uklart hva som menes med «reelle markedspriser». Det er så godt som ingen uavhengige salg rett fra merdkanten, og dermed finnes det heller ikke en faktisk oppnådd salgpris der. For å finne verdien på merdkanten kan selskapene for eksempel regne seg tilbake fra en ekstern salgpris. Kontroll av slike internpriser - det vil si priser i transaksjoner mellom selskaper innen samme konsern - er en svært krevende oppgave. Selskapenes plikt til å dokumentere internpriser er omfattende, og kontroller er ofte tidkrevende og innebærer tett dialog. Dersom skattemyndighetene er uenige i selskapets prising, kan de fastsette inntekten ved skjønn. Hvis den skattepliktige bestrider skjønnsfastsettelsen, venter krevende runder med klager og eventuelt domstolsbehandling. For eksempel er det tilfeller av at Skatteetaten har varslet oppdrettsselskap om prising av konserninterne salg av varer og tjenester. Ordinære prosesser for kontroll, klagebehandling og ev. domstolsbehandling kan kreve store ressurser og det kan ta mange år før saken er endelig avgjort.

Normpriser er dermed også forenklende både for de skattepliktige og skattemyndighetene. Prisrådet har et bedre grunnlag for å vurdere hva som er markedsverdien av fisken ved

merdkanten fordi de har et bredt datagrunnlag med alle salgspriser. Det har vært få klager på prisrådets vedtak.

Jeg har registrert kritikk av byråkratisering og økt rapporteringsmengde for oppdretterne som følge av opplysningsplikten til prisrådet for havbruk. Regjeringens syn er at prisrådet har en avgjørende funksjon i grunnrenteskatteordningen, for å sikre en riktig og rettferdig grunnrenteskatt. Prisrådets viktigste informasjonskilde i prisfastsettingen er salgsopplysninger fra selskapene. Samtidig er regjeringen opptatt av at rapporteringen må være så enkel som mulig for de næringsdrivende. Prisrådet jobber med IT-miljøet i Fiskeridirektoratet, som har utviklet en løsning for automatisk rapportering, gjennom et API. Å ta i bruk den automatiske løsningen er én måte å lette rapporteringsbyrden. Flere oppdrettsselskaper har allerede tatt løsningen i bruk, og ytterligere selskap er i dialog om mulig implementering. I tillegg vil Finansdepartementet, prisrådet og Fiskeridirektoratet fremover jobbe for å se på mulige andre lettelser i rapporteringsordningen, som særlig kan være til hjelp for de minste oppdretterne.

Med hilsen

A handwritten signature in black ink, reading "Jens Stoltenberg". The signature is written in a cursive, flowing style with a long horizontal stroke at the end.

Jens Stoltenberg